

El *tiu* mossèn Joan

Salvador Casas i Busquets

És curiós que a la nostra família, nebots i nebots-nets Crous, hàgim esmentat sempre els noms dels avantpassats amb la paraula “oncle”: l'oncle Romà, l'oncle Jaume, l'oncle Quim i l'oncle Xicu, amb l'excepció del capellà de Lloret de Mar, que en aquest cas l'anomenàvem així: el *tiu* mossèn Joan, prenent potser una categoria (eclesiàstica?) notòriament superior als altres.

No tots els nebots-nets l'hem conegut. Per edat, jo, que vaig néixer el 1953 (ell va morir el 1958) sí que ho havia fet. El *tiu* mossèn Joan havia nascut l'any 1887 a la masia de la Cendrosa, a Sant Miquel de Cladells, casa pairal de la família Crous i Costa, per tant quan vaig néixer ell ja tenia 66 anys.

El *tiu* mossèn Joan, de jove.
Procedència: Família Crous Costa.

La masia de la Cendrosa, a Sant Miquel de Cladells, casa pairal de la família Crous Costa, i on va néixer mossèn Joan Crous.
Procedència: Família Crous Costa.

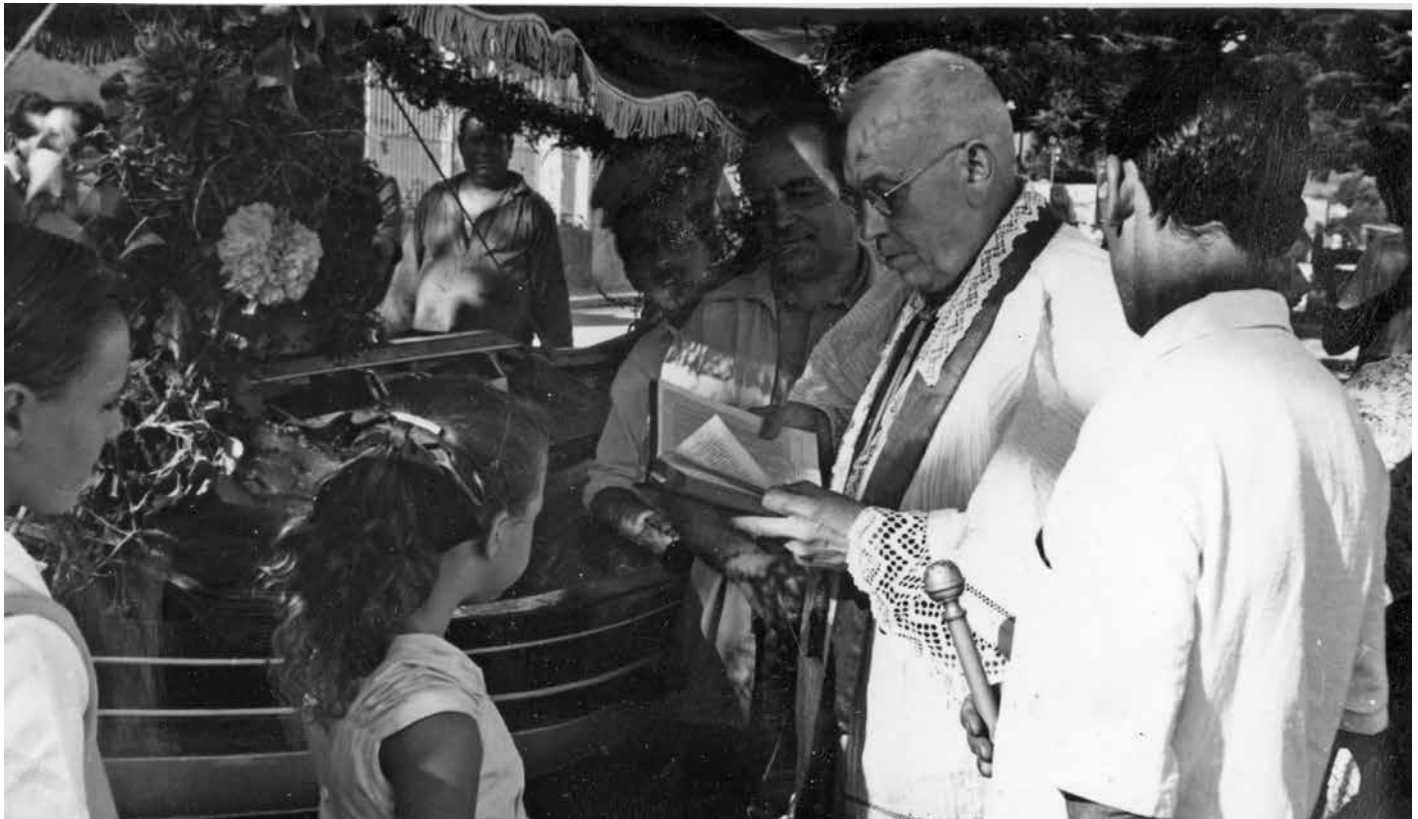
Tinc records esbiaixats de la seva casa del carrer de l'Hospital de Lloret de Mar, de les estades allà alguns estius, de la celebració d'un seu aniversari a Santa Cristina, de les vingudes a casa a Santa Coloma de Farners, al carrer de la Verge Maria, a visitar la seva germana i àvia nostra, la Maria, i del rebombori que va causar la seva mort a la família. El *tiu* mossèn Joan era sempre l'actor principal de tots els actes religiosos de la família. Em va batejar a mi, i segur que a tots els nebots-nets nascuts fins a la seva mort. També havia casat absolutament tota la parentela: la Loreto i en Pepito, la Margarita i en Manel, la Lola i en Venanci, la Maria i en Xaló, la Conxita i en Jaume...

Fèiem una estada d'uns quants dies a l'estiu, no crec que fos més d'una setmana, a casa seva, a Lloret, com també ho havien fet als anys quaranta les nebodes, sobretot les de gènere femení, que anaven una temporada a prendre saludables banys a la platja. Aleshores el seu vestuari era convenientment controlat i, si era el cas, censurat pel *tiu* mossèn Joan, no fos cas que representés motiu d'escàndol per a la gent de Lloret.

L'anada a Lloret era tota una epopeia, encara la tinc gravada al cap. Per fer el trajecte, que ara amb cotxe amb prou feines suposa mitja hora, llavors hi invertíem una bona part del dia. Sortíem de casa amb les maletes i les bosses, agafàvem l'òmnibus de la Hispano-Farnense fins a l'estació de Sils, on esperàvem

l'arribada del tren. Tot eren nervis. El vèiem venir de lluny, traient un intens fum negre. El cap d'estació tocava la campana. Ens enfilàvem (realment un s'hi havia d'enfilar) als estreps enmig d'una sessió de vapors i bleixos de la màquina. Sentíem el xiulet del cap d'estació donant la sortida. A la següent parada, l'*Empalme*, ara anomenada Maçanet-Maçanes, havíem de baixar per canviar de tren. Fèiem una llarga espera per agafar la línia de la costa. Sovint havíem de prendre paciència. Anàvem a la cantina, on fèiem un sandvitx: un llonguet amb pernil, llonganissa o truita, i apa, cap a dalt d'un altre tren! Un cop al tren passàvem per Tordera i la darrera parada era Blanes, on havíem de baixar. Allà hi havia dues companyies d'autobusos, la Brillas, que anava a Blanes i la Pujol-Pujol que anava a Lloret. Disposaven d'uns vehicles tant tronats o més que els de la Hispano-Farnense.

La casa del *tiu* mossèn Joan, era de les clàssiques dels pobles de la costa. Avui dia encara n'observo moltes que m'hi fan pensar. Una portalada gran de fusta, oberta tot el dia, que donava a un petit rebedor envidriat on s'havia de trucar per entrar. Hi havia dos grans finestrals enreixats a cada banda de la porta principal. Un cop a dintre, a mà dreta, el despatx del *tiu*. Recordo que hi tenia una bola de vidre plena d'aigua que quan la posaves de cap per avall feia com si hi nevés; a mi m'agradava molt. Unes passes mes endavant, a mà dreta, hi havia l'escala que pujava al primer pis i a les golfes, que era un lloc especial ple de

Mossèn Joan Crous beneint una barca a Lloret.
Procedència: Família Crous Costa.

vestits estranys, penso que de teatre o per fer comèdia i pintures per guixar-nos la cara. A continuació de l'escala hi havia el menjador que donava a un jardí ple de plantes, en conservo un record de verdor. I al fons del menjador, crec que també donava al jardí, hi havia la cuina, en mans d'una bona cuinera, que em sembla que l'anomenaven "la Cardona". Els dinars de família que es feien allà, juntament amb mossèn Torrent, segons expressava el nostre pare, eren de gran qualitat. Recordo que al final de l'àpat treien un aparell rodó que funcionava a corda, tocava una cançó, i en acabar sortia una cigarreta de la part de dalt del giny.

Quan jo tenia quatre anys, a Santa Coloma, després d'una malaltia que em va deixar la cama enguixada, passava els dies a casa en una saleta, a la vora del carrer. A la casa del costat hi teníem Mosaics Planas, que subministraven material sobretot a la costa. Doncs sovint el *tiu* ens venia a veure i venia en un dels camions de Mosaics Planas que carregaven rajols per dur a Lloret. Em ve al cap veure'l baixar del camió i venir a dinar a casa. Solia ser els dijous, dia que l'àvia Maria encenia la cuina econòmica i, al forn, feia macarrons i pomes cuites, d'aquelles que deixaven mig centímetre de suc de poma ensucrat a la safata. És del meu record veure'l menjar un bon plat de macarrons.

Sí que tinc clar que hi va haver una celebració a Santa Cristina de Lloret. Devia ser un aniversari del *tiu* a la població, o potser unes bodes de plata com a capellà. Tota la nostra família hi va ser convidada. Es va llogar un òmnibus de la Hispano-Farnense. Era un vehicle acabat de carrossar (no se'n compraven de nous, aleshores), devia ser un Chevrolet vell, al qual se li havia posat un motor Barreiros i carrosseria de can Terrades de Riudarenes, i ja ens teniu a tots cap a la festa. En Quim Culubret i jo asseguts al davant, al costat del conductor, en Pepito Penjarella, disposats a gaudir de la commemoració. Em ve al cap que va ser el primer cop a la vida que vaig veure glaçons (llavors se'n deien *cubitos*) i que als nens ens van posar un petit gotet d'un beuratge dolcenc i amb fruita, que devia ser sangria (aleshores estava permès i fins i tot ben vist

donar una mica de vi i xampany a la mainada, perquè anessin agafant bons costums) que vàrem pensar que era una beguda deliciosa.

La defunció del *tiu* mossèn Joan, produïda l'any 1958, va ser el meu primer contacte amb la mort. Aquell dia la casa es va omplir de sobresalts: "el *tiu* ha mort dient missa", "assegut a la cadira les feligreses han cregut que s'havia adormit", "mira quina mort més bonica per a un capellà"...

Encara el podem contemplar, amb la seva cara rodona i somrient, en un munt de fotos que ens han quedat del seu record.

El *tiu* mossèn Joan, de gran.
Procedència: Família Crous Costa.